

A zene fejlesztő hatása

*"A zenei hang, az ének köti a kisgyereket legelőször,
legbiztonságosabban az emberi világhoz."
(Vekerdy)*

A zene hatása a születés előtt

Azok a babák, akik magzati korukból sok hangélménnyel, mozgáslehetőséggel, illetve azok élményével rendelkeznek, születésük után lelkileg kiegyensúlyozottabbak lettek, hallásuk érzékenyebb, beszédfejlődésük is gyorsabb lett (pl. differenciáltabb hangadás, korai tagolt, jól formált hangzók).

A zenei tapasztalatokat egyedfejlődésünk első momentumától gyűjtjük, rögzítjük. A magzati lét, a méhen belüli élet első zenei élményeit az anyai szívdobogás ritmusa, a véráramlás moraja, a bélmozgás, valamint a külvilág szűrt hangjai adják. A hangélményt a magzat jóval korábban képes érzékelni - a bőr multiszenzorális tulajdonságai miatt -, mint ahogyan a hallás központi szerve (cochlea) működni kezdene. A magzati auditív rendszer és a muzikalitás fejlődésében az anyai szívhangok jelentőségét több kutató is felismerte és vizsgálta, mely vizsgálatok igazolták az anyai szívhang pozitív, még a születés után hosszú ideig tartó megnyugtató hatását a gyermekeknél:

- mélyebb, hosszabb alvás,
- sírás abbahagyása,
- egyenletes légzés,
- erőteljesebb súlygyarapodás,
- ritkább megbetegedés.

Ajánlom az Olvasó figyelmébe Urbán Károlyné Varga Katalin főiskolai adjunktus: „A zene - mint ősi nyelv - szerepe és lehetőségei a kommunikációban” c. előadásának írott változatát, ami olvasható itt a Tátizsákban is. Részlet ebből:

„Ugyancsak tapasztalatok bizonyítják, hogy a magzatok a hallott zenére is reagálnak: Vivaldi, Mozart megnyugtató, Beethoven és a rock felkavaró hatású lehet számukra (rugdalózni kezdenek).

Említeni kell még a vesztibuláris rendszer (VR., az egyensúlyérző szervünk) jelentőségét is, mely a magzati élet félidejére csaknem teljesen kifejlődött és működőképes. Kimutatták, hogy a VR segítségével a baba érzékeli az anya összes mozgásának ritmusát, s így "a várandós anya bizonyos jellegű zenei aktivitása közvetlen befolyással van babája muzikalitására." (RAFFAI, 1997.) A zene stimulálja a vesztibuláris rendszert és a cochleát, de ez akkor érvényesül igazán, ha az anya teste is bekapcsolódik a zene ritmusába (énekel, táncol, vagy ritmusra mozog). A passzív zenehallgatásnak kisebb a kondicionáló hatása.

Meg kell említeni itt Kodály közismert, híres figyelmeztetését, mely jóval e kutatások és eredményeik ismerete előtt, az 50-es években született és zseniális meglátásáról tesz tanúságot. Azt mondta: "A

gyermek zenei nevelését a születése előtt 9 hónappal kell elkezdni", majd később így módosította: "A gyerek zenei nevelését az anya születése előtt 9 hónappal kell elkezdni!"

A zene hatása gyermekeinkre

Köztudott, hogy a gyermekek olyan tevékenységeken keresztül fejlődnek leginkább, amiben örömet lelik.

Erre az öröme épül az éneklés, a zenélés, a zenével való játék közismert –ha nem is kellőképpen hangsúlyozott- képesség- készség- és személyiségfejlesztő hatása.

„A zene éppoly játékszer, mint a homokozóvdör” (Suzuki)

Így a zene észrevétlenül tökéletesít számos képességet. Egy időben hat a két agyféltekére, hangolja azok működését. Formálja az értelmet és az érzelmeket, tökéletesíti mozgást, az észlelést, segíti a szociális érést.

Miért jó tehát a zene a gyerekeknek?

- mert a zene élmény,
- mert "Teljes lelki élet zene nélkül nincs." (Kodály),
- a zene általános nevelő hatása közismert,
- a zene számos lehetőséget rejt magában a fejlesztéshez, fejlődéshez:
 - a ritmus javítja a figyelmet, a koncentrációt, a határozottságot és a beidegző képességet,
 - a dallam a kicsik érzelmi világát formálja,
 - a hangszín és a hangerő a hallást fejleszti
- az ének, és a zenére való mozgás pedig állóképesség javító, testnevelő hatású.

Mindemellett közvetve, vagy közvetlenül olyan területek is fejlődnek a zene által, mint a nagymozgások, az egyensúlyérzék, a finommotorika, a térirányok ismerete, a vizuális észlelés, az auditív információk feldolgozása, a beszédképesség, és a szociális érettség.